HITELESÍTÉSI ELŐÍRÁS

SZESZMÉRŐ KÉSZÜLÉKEK

HE 58-2001

FIGYELEM!
Az előírás kinyomtatott formája tájékoztató jellegű.
Érvényes változata
Az OMH minőségirányítási rendszerének elektronikus adatbázisában található.

TARTALOMJEGYZÉK

1. AZ ELŐÍRÁS HATÁLYA ... 3
2. MÉRTÉKEGYSÉGEK, JELÖLÉSEK ... 4
3. ALAPFOGALMAK ... 5
4. MEGHATÁROZÁSOK ... 6
4.1 Mérőszerkezet ... 6
4.2 Számlálómű ... 6
4.3 Beszabályozás ... 6
4.4 Számlap ... 6
4.5 Legkisebb osztásköz ... 6
4.6 Kapacitás ... 6
4.7 Térfogatáram ... 6
4.8 Terhelés ... 6
4.9 Terhelésszabályzó ... 6
4.10 Terhelésbeállító fúvóka ... 6
4.11 Mérési tartomány ... 6
4.12 megengedett hiba ... 7
4.13 Hitelesítési hibahatárok ... 7
4.14 Abszolút hiba ... 7
4.15 Relatív hiba ... 7
4.16 Vizsgáló folyadék ... 7
4.17 Mérési adag ... 7
4.18 Használat etalonedény ... 7
5. SZERKEZETI ELŐÍRÁSOK ... 8
5.1 Külalaki, szerkezeti követelmények ... 8
5.2 Anyag ... 8
5.3 Felépítés ... 8
6. MEGJELÖLÉS, FELIRATOK ... 10
6.1 Kötelező jellegű feliratok ... 10
6.2 Fakultatív jellegű feliratok ... 10
7. METROLÓGIAI KÖVETELMÉNYEK ... 11
7.1 Weszyczki-féle készülékek ... 11
7.2 Beschorner-féle készülékek ... 11
8. HITELESÍTÉS ... 12
8.1 A hitelesítés eszközei ... 12
8.2 A hitelesítés körülményei ... 12
8.2.1 A hitelesítő helyiség kialakítása ... 12
8.2.2 A hitelesítő helyiség megjelölése ... 12
8.2.3 A hitelesítő helyiség berendezése ... 12
8.3 A hitelesítési eljárás ... 13
8.3.1 Szemrevételezés, külalaki vizsgálat ... 13
8.3.2 Méréstechnikai vizsgálat ... 13
8.3.2.1 A Weszyczki-féle szeszmérő készülékek hitelesítése ... 13
8.3.2.2 Beschorner-féle szeszmérő készülékek hitelesítése ... 14
9. EGYÉB RENDELKEZÉSEK ... 17

1. AZ ELŐÍRÁS HATÁLYA

Ez az előírás az -1991. évi XLV. törvény és annak végrehajtásáról szóló (többször módosított) 127/1991. (X.9.) kormányrendelet mellékletében felsorolt szeszmérőkre vonatkozik. Hatálya azokra a forgódobos szeszmérő készülékekre terjed ki, amelyeket a szeszfőzdékben termelt szesz (alkoholos folyadék) mennyiségének mérésére használnak.

Jelen előírás érvényben lévő nemzetközi ajánlások alapján készült.

2. MÉRTÉKEGYSÉGEK, JELÖLÉSEK

A szeszmérő készülékek a mért alkoholos folyadék térfogatát literben vagy köbdeciméterben jelezzék. Jelen előírásban használt mennyiségek jelét, valamint ezen mennyiségek használható egységeit és az egységek jelét a 1. táblázat tartalmazza.

1. táblázat

A m e n n y i s é g					
megnevezése	**jele**	**SI alapegységének**		**további törvényes mértékegységeinek**	
		megnevezése	**jele**	**megnevezése**	**jele**
térfogat	**V**	köbméter	m^3	liter milliliter köbdeciméter köbcentiméter	l ml dm^3 cm^3
térfogatáram*	**q**	köbméter per másod-perc	m^3/s	köbméter per óra liter per perc	m^3/h l/min
terhelés	q_r	-	-	százalék	%
nyomás	**p**	pascal	Pa	bár	bar
hőmérséklet	**T**	kelvin	K	Celsius-fok	^oC
sűrűség	**ρ**	kilogramm per köbméter	kg/m^3	-	-
tömeg	**m**	kilogramm	kg	tonna	t
idő	**t**	másodperc	s	óra perc	h min

Megjegyzés:* Q is megengedett

3. ALAPFOGALMAK

3.1
A szeszmérő készülékekben az áramló folyadék hatására forgómozgást végző -mérőrekeszekre osztott- úgynevezett mérődob van elhelyezve. A mérődob az áramló alkoholos folyadékot résztérfogatokra bontja, majd az egységenként megmért folyadékmennyiséget egy számlálószerkezet összegezi.

3.2
A térfogatmérésen alapuló mérőeszköz hitelesítésére skálázott használati etalonedény szolgál.

4. MEGHATÁROZÁSOK

4.1 Mérőszerkezet
A mérőszerkezet (mérőelem) a szeszmérő készüléknek a mérendő alkoholos folyadékkal érintkező azon egysége, amely a térfogatáram bemenőjelet fordulat kimenőjellé alakítja.

4.2 Számlálómű
A számlálómű az áttételen át kapott fordulat jeleket összegezi és az eredményt analóg vagy digitális formában törvényes mértékegységben leolvashatóvá teszi.

4.3 Beszabályozás
A beszabályozás a szeszmérő készülék működésének korrigálása, melynek eredményeképpen a szeszmérő hibája a hibahatáron belül lesz.

4.4 Számlap
A számlap a számlálóműnek az a része, amelyről a mérőn átáramlott alkoholos folyadék mennyisége leolvasható.

4.5 Legkisebb osztásköz
A legkisebb osztásköz a szeszmérő készülék számlapjának legkisebb helyértékű számkörén a két szomszédos osztásvonal által határolt ívhossznak megfelelő térfogat.

4.6 Kapacitás
A kapacitás a szeszmérő készülék számlálószerkezete által kijelezhető legnagyobb térfogatérték.

4.7 Térfogatáram
A térfogatáram a mérés során beállított áramlási keresztmetszeten időegység alatt átáramlott folyadék térfogata.

4.8 Terhelés
A terhelés a pillanatnyi térfogatáram és a névleges térfogatáram viszonya százalékban kifejezve.

4.9 Terhelésszabályzó
A terhelésszabályozó berendezés a szeszmérő készülék hitelesítő berendezésének azon része, amely a vizsgálandó szeszmérő készüléken átfolyó vízáramlást előre megállapított térfogatértékre szabályozza

4.10 Terhelésbeállító fúvóka
A terhelésbeállító fúvóka a terhelésszabályozó berendezésnek az a szűkülete, amelyen át előre meghatározott nyomáskülönbség, előre megállapított térfogatárammal hajtja keresztül a mérőfolyadékot.

4.11 Mérési tartomány
A mérési tartomány a térfogatáram tartománynak az a része, amelyben a szeszmérő készüléknek meghatározott hibahatára specifikált

4.12 Megengedett hiba
A megengedett hiba az a legnagyobb relatív hiba, amelynek esetén a mérőeszközt még megfelelőnek lehet minősíteni.

4.13 Hitelesítési hibahatárok
A hitelesítési hibahatárok a hitelesítési előírásban pozitív és negatív irányban megengedett legnagyobb hibák.

4.14 Abszolút hiba
Az abszolút hiba a szeszmérő készülék által mutatott térfogat és a használati etalonnal mért térfogat különbsége. Értéke pozitív, ha a szeszmérő készülék többet mutat, mint a valóban átáramlott mennyiség és negatív, ha kevesebbet mutat:

$$H = M - V ,$$

ahol:
H - az abszolút hiba [liter],
M - a szeszmérő készülékkel mért térfogat [liter,
V - a használati etalonnal mért térfogat [liter].

4.15 Relatív hiba
A relatív hiba az abszolút hiba és a használati etalonnal mért térfogat viszonya:

$$h = (M - V) / V \times 100 \ \%,$$

ahol:
h - a relatív hiba (%),
M - a szeszmérő készülékkel mért térfogat [liter],
V - a használati etalonnal mért térfogat [liter].

4.16 Vizsgáló folyadék
A vizsgáló folyadék az az ivóvíz-minőségű buborékmentes pihentetett víz, amellyel a szeszmérő készülék beszabályozása és hitelesítése történik.

4.17 Mérési adag
A mérési adag a hitelesítési eljárás során egy-egy hibameghatározásnál felhasznált vizsgáló folyadék mennyisége.

4.18 Használat etalonedény
A használati etalonedény a térfogatmérőn átfolyt vizsgáló folyadék térfogatának előírt pontosságú meghatározására szolgáló részbenskálás, hitelesített etalonedény .

5. SZERKEZETI ELŐÍRÁSOK

5.1 Külalaki, szerkezeti követelmények

A szeszmérő készüléknek rendelkeznie kell:

- korrózióvédelemmel ellátott védőburkolattal,
- tiszta, átlátszó, ép üveglappal,
- a számlapon a kötelező feliratokkal.
- A szeszmérő készülék további külalaki követelményeit a típusvizsgálati eljárás során a műszerkönyv alapján az OMH esetileg határozza meg.

5.2 Anyag

A mérőeszköz anyaga feleljen meg a rendeltetésszerű használat során vele szemben támasztott szilárdsági és közegészségügyi követelményeknek.

5.3 Felépítés

Hitelesítési eljárás alá azok a típusvizsgált szeszmérő készülékek vonhatók, amelyeknek főbb szerkezeti részei megfelelnek az alábbi pontokban leírt követelményeknek:

5.3.1

A szekrény oldalfalait acéllemezből, rozsdamentes acéllemezből vagy öntöttvasból kell készíteni, oly módon hogy az hozzáerősíthető legyen az öntöttvasból készült átlyuggatott alaptáblához, illetőleg az állványtáblához.

5.3.2

A szekrényfedél – amely leemelhető – rozsdamentes acéllemezből, öntöttvasból vagy alumíniumból készülhet oly módon, hogy annak kettős szélhornya a szekrény oldalfalaihoz szorosan illeszkedjék. A fedél középső része kupola alakú legyen és ablaknyílásait vastag üveggel kell borítani. Az üvegen keresztül a szeszes folyadék áramlása, valamint a mérőeszköz helyes működése a jelzőkorong révén megfigyelhető. A kupola hátsó részén csatlakozzék a szesz bevezető cső, valamint a gőzök és a levegő elvezetésére megfelelő légzőnyílás legyen.

5.3.3

A szeszmérő tartályt ónozott vörösrézből kell készíteni. A szeszmérő tartály a szeszes folyadéknak a készülékbe való beömlésére, másrészt a szeszes folyadéknak a mérődobba való átvezetésére szolgál. A szeszmérő tartály egyrészt a szekrény hátsó falához, másrészt a próbaszesz gyűjtőtartály fedeléhez van erősítve. A tartály előrészén található az akadályjelző tartója és vezetéke. A mérendő szeszes folyadék a bevezetőcsövön keresztül a szeszmérőtartály hátsó, majd az első részébe, innen az átvezetőcsövön, a szitán keresztül a mérődobba ömlik.

5.3.4

A mérődobot ónozott vörösrézből kell készíteni. A mérődob négy egyenlő nagyságú mérőkamrát tartalmaz. A négy mérőkamra mindegyike a készülék nagyságától függően 1, illetve 5 liter űrtartalmú, s eszerint a dob (mérőelem) egyszeri körülfordulására 4, illetve 20 liter alkoholos folyadék ömlik át. A mérendő alkoholos folyadék a dobba tengelyvonalban középen ömlik be és alkotó menti nyílásokon (4 db) folyik ki.

5.3.5
A számlálószerkezet a szekrény elülső részén lévő üveglappal védett sárgaréz tokban van elhelyezve.

5.3.6
A próbaszesz gyűjtőtartályban összegyűjtött alkoholos folyadékból vett minták alapján a folyadék alkoholtartalma meghatározható. A mérődob oldalfalán elhelyezett merítőkanalak az egyes mérőkamrák ürítésekor az alkoholos folyadékból az ellenőrzésre és a felülvizsgálathoz a szükséges szeszmennyiséget összegyűjtik. A próbaszesz gyűjtőtartályt a mérődobbal azonos minőségű anyagból olyan alakban kell készíteni, hogy abból a próbaszesz könnyen és minden esetben leereszthető legyen.

5.3.7
A torlasztást jelző edény arra szolgál, hogy a szeszmérő készülékben bármi okból keletkezett torlasztást jelezze. Az edénybe jutott alkoholos folyadék csak a torlasztás megállapítása és a szeszmérő készülék felbontása után üríthető ki.

5.3.8
A jelzőkorong csak akkor jön működésbe, ha a szeszmérő készülékbe a megengedettnél nagyobb térfogatáramú alkoholos folyadék ömlik, vagy ha egyéb okból torlasztás keletkezik.

6. MEGJELÖLÉS, FELIRATOK

6.1 Kötelező jellegű feliratok

A szeszmérő készüléken a következő adatokat kell jól láthatóan, olvashatóan és letörölhetetlenül feltüntetni:

- gyártó cég nevét és telephelyét, vagy bejegyzett gyári jelét. (pl. „Lampart, Budapest”),
- a szeszmérő készülék megnevezését (pl. „Weszyczki”),
- a gyártási számot, amelyet a szeszmérő készülékhez tartozó mérődobon is fel kell tüntetni.

A szeszmérő készülék számlálószerkezetének skálalapján a következő feliratokat és jelzéseket kell elhelyezni:

- a mért mennyiség mértékegységét (dm^3 vagy L),
- a mutatók alatti skálakört, amelynek minden osztása számozott,
- a mutatós számlálók számkörei alatt a nagyságrendek feltüntetését : X 1, X 10, X 100, X 1000, X 10000 formában.

Minden skála számozása olyan legyen, hogy az óramutató járásának irányában növekedjen az értéke. (A mutató vége osztásjel –vastagságnyira legyen elvékonyítva legalább az utolsó 1mm-en. A mutató vége legfeljebb1,5 mm magasan vonuljon a skála osztásjelei felett.)

6.2 Fakultatív jellegű feliratok

Az egyes szeszmérő-típusok hitelesítési engedélye más feliratok feltüntetését is engedélyezheti, amennyiben azok az előírt feliratok olvashatóságát nem zavarják. A külön engedélyezett feliratokra ugyanazok az általános elvek és követelmények vonatkoznak, mint az előírtakra.

7. METROLÓGIAI KÖVETELMÉNYEK

7.1 Weszyczki-féle készülékek

7.1.1
A Weszyczki-féle szeszmérő készülékekre a megengedett eltérést mind az első vagy javítás utáni , mind az időszakos hitelesítés alkalmával a 2. táblázat tartalmazza::

2. táblázat

8 l névleges térfogat mellett	**0,4 l/min térfogatáramnál**	±0,3%, azaz ±24 milliliter
8 l névleges térfogat mellett	**1,0 l/min térfogatáramnál**	±0,2%, azaz ±16 milliliter
20 l névleges térfogat mellett	**4,0 l/min térfogatáramnál**	±1,0%, azaz ±200 milliliter

7.1.2
A próbaszeszgyűjtö kanalak által gyűjtött folyadék mennyiségében az eltérés nem lehet nagyobb, mint 200 liter vízmennyiség átáramlásakor (a merítőkanalaknak ekkor 100 milliliter próbafolyadékot kell gyűjteniük), ±15 milliliter.

7.2 Beschorner-féle készülékek

7.2.1
A Beschorner-féle szeszmérő készülékeknél a rendes és a tartalék mérődobokra megengedett eltérést mind az első vagy javítás utáni , mind az időszakos hitelesítés alkalmával a 3. táblázat tartalamazza::

3. táblázat

20 l névleges térfogat mellett	**1 l/min térfogatáramnál**	±0,3%, azaz ±60 milliliter
20 l névleges térfogat mellett	**5 l/min térfogatáramnál**	±0,2%, azaz ±40 milliliter
20 l névleges térfogat mellett	**10 l/min térfogatáramnál**	±0,3%, azaz ±60 milliliter
20 l névleges térfogat mellett	**15 l/min térfogatáramnál**	±0,5%, azaz ±100 milliliter

7.2.2
Az egyes mérőkamrák űrtartalmában az eltérés mérőkamránként nem lehet nagyobb ±15 milliliternél, viszont a mérőkamrák összűrtartalmaának eltérése ekkor sem lehet több, mint a megengedett ±0,2%, azaz 40 milliliter.

7.2.3
A próbaszeszgyűjtö kanalak által gyűjtött folyadék mennyiségében az eltérés nem lehet nagyobb, mint ±15 milliliter, ha a szeszmérő készüléken – rendes és a tartalék mérődobon – 500-500 liter próbafolyadék áramlik át, ekkor a merítőkanalaknak a próbaszeszgyűjtő tartályokban külön-külön 250-250 milliliter próbafolyadékot kell összegyűjteniük és a megengedett eltérés figyelembevételével a tartályokban 235-265 milliliter próbafolyadéknak kell lennie.

8. HITELESÍTÉS

8.1 A hitelesítés eszközei

A szeszmérő készülékek beszabályozását és hitelesítését szeszmérő hitelesítő berendezésen kell végezni, amely három fő részből áll:

- a mérőasztalból, amelyre a szeszmérőt –vízszintbe állítva- fel lehet helyezni,
- a folyadékforrásból**,** amely névleges vizsgálati térfogatáramot szolgáltat a szeszmérő bemenő csövébe,
- a használati etalonokból, amelyben felfogják a szeszmérőből kifolyt vizet, térfogatuk 5, 8, és 20 liter, valamint 250 ÷ 300 ml névleges űrtartalmú mérőhengerekből,
- kézi stopperből (a különböző térfogatáramok meghatározásához).

8.2 A hitelesítés körülményei

Attól függően, hogy milyen teljesítményű szeszmérő készüléket kívánunk hitelesíteni, kell kialakítani az asztalt és a hozzátartozó csővezetéket, ami magában foglalja a terhelésszabályozó fúvókákat.

8.2.1 A hitelesítő helyiség kialakítása

- A hitelesítő helyiség padlóburkolata műkő vagy beton legyen, a helyiségben a csorgalékvíznek padlóösszefolyót kell kialakítani.
- A hitelesítő berendezés előtt lábrácsokat kell elhelyezni.
- A helyiség fala világos színű és lemosható legyen.
- Világítása 200 lux , a leolvasási helynél 400 lux legyen.
- A hitelesítő helyiség villamos vezetékeit és szerelvényeit a nedves helyiségekre előírt biztonsági szabványok szerint kell szerelni. Az épületen kívülre nyíló ajtó lehetőleg légzsilipes legyen.

8.2.2 A hitelesítő helyiség megjelölése

A hitelesítő helyiség ajtajára a következő , legalább 24x36 cm nagyságú táblát kell kifüggeszteni:

Az Országos Mérésügyi Hivatal
szeszmérő hitelesítő állomása

Mérés alatt a következő szövegű, legalább 12x36 cm nagyságú táblát kell kifüggeszteni:

Mérés folyik, belépni tilos!

8.2.3 A hitelesítő helyiség berendezése

- Hitelesítő berendezés a szeszmérő készülékek hitelesítésére.
- Zárható szekrény a terhelésszabályozó szerkezet (fúvókák) tárolására.
- Az eljáró hitelesítő részére:
  - 1 db fiókos asztal zárható fiókkal,
  - 1 db támlás szék,
  - 1 db egyrészes ruhásszekrény, szappan, törülköző.

Tilos a hitelesítő helyiségben:

- A hitelesítési munkán kívül más munkát végezni.
- A hitelesítési munkát zavarni.

8.3 A hitelesítési eljárás

8.3.1 Szemrevételezés, külalaki vizsgálat

Meg kell vizsgálni, hogy a hitelesítésre bemutatott szeszmérő szerkezete és anyaga azonos-e a hitelesítésre engedélyezett szeszmérő szerkezetével és anyagával. A szerkezet és anyag ellenőrzésében, illetőleg vizsgálatában különös figyelemmel kell lenni arra, hogy

- a szeszmérő szekrénye elég ellenállóképes-e az esetleges külső behatásokkal szemben,
- a mérődob és a próbaszesz gyűjtő tartályok az előírt anyagból készültek-e,
- a mérődob és a próbaszeszgyűjtő tartály nem folyik-e,
- a mérődob könnyen forog, nem akadozik-e a folyadék kifolyásának akadályozása esetén folyik-e a folyadék a szekrényből és nem akasztható-e meg ily módon a forgó mérődob,
- a mérődob megakasztásakor a jelzőtárcsa működik-e
- a számlálószerkezet eléggé védve van-e a külső vegyi és egyéb behatásokkal szemben, a számlálószerkezet megfelelően működik-e és a mérődob visszafelé forgását akadályozó kilincsmű működik-e
- a külső szekrény és a próbaszeszgyűjtű tartály lezárása után hozzá lehet-e a szeszmérő belső szerkezetéhez férni.

8.3.2 Méréstechnikai vizsgálat

A szerkezet, anyag, felírat és az általános vizsgálat követelményeinek megfelelő szeszmérő készüléken ellenőrizni kell:

- a mérődob, vagy mérődobok űrtartalmának,
- a próbaszeszgyűjtő kanalak adagolásának,
- a számlálószerkezet és a jelzőtárcsa működésének

helyességét.

8.3.2.1 A Weszyczki-féle szeszmérő készülékek hitelesítése

8.3.2.1.1

A mérődob űrtartalmának vizsgálatát olyan berendezésen kell végezni, amely berendezés állandó nyomás mellett a vizsgálathoz szükséges vizet a kellő mennyiségben szolgáltatja. A vizsgálathoz a 8 és 20 liter űrtartalmú használati etalonokat kell használni és a mérődob űrtartalmának helyességét a 0,4, 1, valamint 4 l/min térfogatáramnál kell ellenőrizni. A 0,4 l/min és az 1 l/min térfogatáramnál a mérődobnak 8 l folyadékot kell üríteni. A 4 l/min térfogatáramnál a mérődob öt teljes körülforgását kell venni és ez esetben 20 liter folyadékot kell kapnunk. Az előre nedvesített használati etalont a szeszmérő készülék kifolyónyílása mellé előkészítjük és a dob nyílásainak mozgását figyeljük, mely célra a dob fölé jellel ellátott lécet helyezünk oly módon, hogy a lécen lévő vonásjel a dob legmagasabb pontjának irányába essék. Ha a dob egyik kiömlőnyílása a jelhez ér, az etalont a lehető legrövidebb idő alatt a kiömlőnyílás alá kell helyezni.

A 0,4 és 1 l/min térfogatáramnál a 8 literes, a 4 l/min térfogatáramnál a 20 literes használati etalont kell használni.

Abban az esetben ha a kiömlőnyílás a mérődobnak kettő, illetőleg öt körülfordulása után a jelhez ér, a használati etalont ismét a legrövidebb idő alatt el kell venni a szeszmérő készülék alól. A használati etalonba ekkor a különböző térfogatáramnál a dob űrtartalmának két-

szerese, illetőleg ötszöröse ürült, a folyadékmennyiség eltérése a valóságos mennyiségtől a használati edények skáláján milliliterben leolvasható.

A 8 literes használati etalon skáláján a névleges űrtartalom osztásértékétől fel és lefelé 5-5 milliliterenként, míg a 20 literesnél a névleges értéktől fel és lefelé 40, 60, 100, és 200 milliliteres osztásvonalak találhatók.

A mérődob fordulatainak számát, azaz a szeszmérő készüléken átömlött folyadék mennyiségét a számlálószerkezeten lehet leolvasni. Abban az esetben ha a mért folyadék mennyiségének eltérése – bármely térfogatáramnál – a megengedettnél nagyobb, a vizsgálatot meg kell ismételni és ha az eltérés ismét nagyobb a megengedettnél, a szeszmérő készüléket hitelesítési bélyeggel ellátni nem szabad.

8.3.2.1.2
A próbaszeszgyűjtő kanalak űrtartalmának megállapításánál a próbaszeszgyűjtő tartályát vízzel megtöltjük, majd a tartály leeresztő csapját kinyitjuk és a folytonos sugárban való kiömlés megszűnésétől számítva 1 percig a vizet kicsepegni hagyjuk. Kicsepegés után a csapot elzárjuk és 200 liter vizet áramoltatunk át a szeszmérő készüléken.

A 200 liter víz átfolyása után a próbaszeszgyűjtő csapon keresztül a próbaszeszgyűjtő tartályban összegyűlt folyadékot az erre a célra szolgáló edényben felfogjuk és mennyiségét megmérjük.

Ha a mért víz mennyiségének eltérése a megengedettnél nagyobb, a szeszmérő készüléket hitelesítési bélyeggel ellátni nem szabad.

A vizsgálatot 4 l/min térfogatáramnál kell végezni és a szükséges 200 liter víz mennyiségébe beleszámítható az űrtartalomvizsgálat alatt átfolyt víz mennyisége is, ebben az esetben a próbaszeszgyűjtő tartály kicsepegtetését az űrtartalomvizsgálat megkezdése előtt kell elvégezni. Vizsgálat közben gondosan meg kell figyelni, hogy a merítőkanalak szabályszerűen a gyűjtőtartályba ürítenek-e és nem csepeg-e ki a víz egy része a kiürítő vályú mellett.

8.3.2.1.3
A számlálószerkezet helyes működésének ellenőrzésekor esetenként a számláló belső szerkezetét is meg kell vizsgálni.

8.3.2.1.4
A jelzőtárcsa működésének vizsgálatakor a mérődob szabad forgását 0,4 l/min térfogatáramnál egy faék segédeszköz segítségével megakasztjuk és megfigyeljük, hogy a dobból kiömlő víz a vörösre festett jelzőtárcsa úszó terébe ömlik-e, ha a víz az úszó terébe ömlik, az úszó felemelkedik és maga előtt tolja a vörös jelzőtárcsát. A jelzőtárcsának felemelkedése közben a zöld tárcsát le kell billentenie. Ezután a faéket eltávolítva a mérődobnak szabadon kell forogni, a vörös jelzőtárcsának ismét csak akkor szabad visszasüllyednie, ha a folyadékot az úszótartályból eltávolítjuk. A zöld tárcsát átbillentve az eredeti állapotába kell helyezni.

8.3.2.2 Beschorner-féle szeszmérő készülékek hitelesítése

8.3.2.2.1
A mérődob térfogatát 20 liter űrtartalmú, előre megnedvesített használati etalonnal 1, 5, 10, és 15 l/min térfogatáramnál, egymás után kell ellenőrizni.

Az egyes vizsgálatokban a mérődob egy teljes körülfordulását vesszük figyelembe, vagyis ekkor a mérődobnak 20 litert kell ürítenie.

A vizsgálat menete értelemszerűen azonos a Weszyczki-féle szeszmérő készülékre előírt eljárással, azzal a különbséggel, hogy az egyes mérőrekeszek űrtartalmát az 5 l/min térfogatáramnál az 5 literes használati etalonnal külön-külön is meg kell állapítani.

8.3.2.2.2
A próbaszeszgyűjtő kanalak űrtartalmát a 8.3.2.1.2 pontban előírt módon állapítjuk meg azzal a különbséggel, hogy a mérődobon 500 liter folyadékot áramoltatunk át.

Ebben az esetben a merítőkanalaknak mind a rendes ellenőrzés, mind a felülvizsgálat céljaira szolgáló tartályokban külön-külön 250 milliliter próbafolyadékot gyűjtenek.

A számlálószerkezet helyes működésének ellenőrzését a 8.3.2.1.3 pontban ismertetett módon kell végezni.

8.3.2.2.3
A jelzőtárcsa működését ellenőrizni kell . A vizsgálatot a legkisebb az 1 l/min térfogatáramnál a 8.3.3.4. pontban leírt módon kell végezni.

8.3.2.2.4
A tartalék mérődob és a hozzátartozó számlálószerkezet és ellenőrző készülékek, valamint az egyéb tartozékok: a csengő és jelzőkorong vizsgálata azonos a rendes mérődobnál ismertetett eljárással.

8.4. **Kiértékelés**
A kiértékelés során a szeszmérő készülék relatív hibáját kell kiszámítani.

8.5. **Bélyegzés**

- A minden tekintetben helyesnek talált szeszmérő készüléket hitelesítési bélyegzéssel (ütőbélyeg) kell ellátni:
  - a számlálószerkezet lezárására szolgáló óncseppen,
  - a mérődob palástján, valamennyi alkotómenti kiömlőnyílás élvonalán, érintőlegesen,
  - a műszerszekrény belső oldalán.
- Bélyegzés után a szeszmérő készüléket a Pénzügyőrség képviselője jelenlétében, az előírt módon kell csomagolni. Csomagolás közben ügyelni kell arra, hogy a szeszmérő készülék meg ne sérüljön és annak valamennyi mozgó alkatrésze elmozdulás ellen kellően biztosítva legyen úgy, hogy szállítás közben semminemű elváltozás ne történhessen.
- A szeszmérő készülék szekrényének fedelét átfogó zárópálcák átfúrt végeit csavarral kell összeerősíteni és a csavarorsón közvetlenül a csavaranya melletti furaton az átfűzött zsinóron kell a pénzügyőri ólomzárat elhelyezni. A zárópálcáknak a szeszmérő készülék oldalán lévő nyílásokba behatoló szárain ütközőtárcsáknak kell lenni,

amelyeknek a pálcák összeerősítése után szorosan a mérőszekrény oldalfalaihoz kell illeszkedniük.

- A próbaszeszgyűjtő tartály lezárását biztosító ajtón lévő zárókart ugyancsak csavarral kell a szekrény oldalán lévő fülhöz erősíteni és közvetlenül a csavaranya melletti furaton átfűzött zsinóron kell a pénzügyőri ólomzárat alkalmazni.

8.5. **Bizonylatolás**

Minden hitelesített szeszmérő készülékről mérési jegyzőkönyvet és bizonyítványt ki kell állítani, melyek formáját külön szabályzat rögzíti.

9. EGYÉB RENDELKEZÉSEK